

Elevassistenters arbete med elever i behov av särskilt stöd - vad säger forskningen?

Henrik Lindqvist

Rickard Östergren

Lotta Holme

Vår studie – en forskningsöversikt

- Forskningsöversikt med forskning från olika länder, främst England, men det finns inte så mycket forskning om elevassistenter
- I Sverige har några få forskare intresserat sig för elevassistenter som yrkesgrupp
- Vi sammanställde och analyserade vetenskapliga artiklar som har undersökt elevassistenters olika roller och funktioner

Benämningen elevassistent

- Elevcoach, resurs och resurspersonal, resurspedagog m. fl. används synonymt
- På engelska heter det *teacher assistant* och i Svenska *lärarassistenter* utbildas och anställas – det blir litet förvirrande

Studiens motiv

- En stor yrkesgrupp i skolan, över 25 000 enligt SKR
- Elevassistenter arbetar ofta med de elever som utmanar skolan allra mest enligt *Attention*
- Elevassistenter saknar i regel arbetsbeskrivning och relevant yrkesutbildning, så vad gör de mer exakt?

Den "fria" rollen som elevassistent

- Undervisare
- Expert
- Stödjare till läraren
- Upprätthållare av uppmärksamhet

Undervisare

Elevassistenten

- undervisar eleven
- tolkar instruktioner
- styrs av läraren
- är pedagogisk beslutsfattare

Expert

Elevassistenten är expert på

- elever i behov av särskilt stöd
- en särskild elev
- beteende, bemötande och kommunikation

Stödjare till lärare

Elevassistenten

- fyller en stödfunktion till läraren
- skapar ordning
- kan ha specifik kulturell och språklig kompetens
- ska vara både självständig och underordnad

Upprätthållare av uppmärksamhet

Elevassistenten

- fokuserar på att bibehålla en elevs uppmärksamhet och koncentration
- kontrollerar att uppgifter blir utförda
- skyddar ”sin” elev från störningar

Risker

- En beroendesituation kan skapas och elever blir mindre självständiga
- Elevassistenter utför uppgifter *i stället* för eleven
- Elevassistenter kan ha för litet ämneskunskaper och inte tillräcklig specialpedagogisk skicklighet
- Kommunikationen mellan lärare och elev och andra elever riskerar att minska
- Lärare anpassar inte sin undervisning och vidareutvecklar inte sin förmåga att bemöta elever i svårigheter
- Elevassistenter möjliggör på gott ont fler särlösningar och effekten blir minskad inkludering
- Kortsiktig lösning pga. dåliga och osäkra arbetsvillkor

Möjligheter

- Elevassistenten skyddar utsatta elever genom att bli ”barnets försvarsadvokat”
- Elevassistenter möjliggör inkludering genom att lärare får stöd
- Elever i behov av särskilt stöd gör fler uppgifter och lär sig mer
- Ordningen ökar i klassrummet, vilket är bra för alla
- Kan en mer tydlig roll och planerade arbetsuppgifter vara en möjlig väg framåt?

Olika perspektiv på elevassistenter i skolan

- En oklar ställning i den ”mikro-politiska” förhandlingen i skolan
- Vem ska elevassistenter lyssna på i skolans vardag?
- Vilka uppgifter kan och ska elevassistenter utföra?
- Hur kan elevassistenter göras delaktiga i skolans specialpedagogiska arbete?

Publikationer

Lindqvist, H., Östergren, R., & Holme, L. (2020a).
Elevassistenter i skolan: En forskningsöversikt. *Pedagogisk
Forskning i Sverige*, 25(2-3), 114-137.

<https://doi.org/10.15626/pfs25.0203.06>

Lindqvist, H., Östergren, R., & Holme, L. (2020b).
Resurspersonal i skolan – vad visar forskningen? *Venue*, 9(1).

<https://doi.org/10.3384/venue.2001-788X.3261>